

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Mötesanteckningar

Dnr. 104-26097-2021

1 (7)

2021-09-09

Sammanträde i Insynsrådet, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, den 9 september 2021

Närvarande ledamöter:

Anders Danielsson (ordf.)
Ann-Christin Ahlberg
Ann-Sofie Alm
Åke Bonnier
Sofia Karlsson
Lars Niklasson

Övriga närvarande:

Lisbeth Schultze, länsöverdirektör
Kent Andersson, internrevisor
Annika Berggren, fackförbundet ST
Pia Severinsson, Saco
Henrik Frykman (sekreterare)
Hasse Petersson, tekniker

Frånvarande

Klas Johansson
Tomas Kåberger
Peter Hederstedt
Helena Nilsson

Föredragande

Anne-Lii Kivi (punkt 4)
Malin Ojamo (punkt 5)
Åsa Wilske, Sten Wolme (punkt 6)
Annika Ekvall (punkt 7)
Pia Falck (punkt 8)
Elisabeth Ebeling (punkt 9)
Lena Niklasson (punkt 10)

1. Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2. Föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll lades till handlingarna.

3 Aktuellt från Länsstyrelsen

Landshövding Anders Danielsson gick kort igenom foldern Hänt på Länsstyrelsen, som skickats till ledamöterna inför mötet.

Anders berättade att det här blir hans sista möte med Insynsrådet. Han lämnar sin nuvarande tjänst 30 november. Ledamöterna tackade på olika sätt och det kom frågor om eventuell avtackning.

4. Aktuellt från Länsstyrelsens krissamordning.

Anne-Lii Kivi, Länsstyrelsens pandemiamördnare, redogjorde för Covid 19-läget i länet. Hon beskrev också Länsstyrelsen Västra Götalands organisation och pågående arbete.

5. Bostadsmarknadsanalys 2021

Malin Ojamo, bostadsstrateg, berättade om årets bostadsmarknadsanalys. Malin gick bland annat igenom folkmängdsutveckling, befolkningsprognos, bostadsbyggande och bostadsmarknadsläget.

Trots ett ökat bostadsbyggande har vi ett fortsatt underskott på bostäder och en ojämlik bostadsmarknad. Särskilt svårt att tillgodose sina bostadsbehov har personer med:

- svag ekonomi
- svagt kontaktnät
- kort kötid hos bostadsförmedling/fastighetsägare
- diskriminering

Analysen landar bland annat i följande slutsatser:

- Ojämligheten på bostadsmarknaden är oroande – pandemin visar på betydelsen av en trygg bostad
- Försiktigt positiva bedömningar kring bostadsmarknadsläget, men framtiden är också oviss
- Ökade priser på en bostadsmarknad där bostadsbyggandet är på en fortsatt hög nivå

Ann-Christin Ahlberg undrade om det finns siffror kring hemlöshet i länet. Malin lovade att förse rådet med sådana efter mötet.

6. Gränsöverskridande transporter (GRÖT) - Länsstyrelsens roll

Åsa Wilske, enhetschef miljötillsyn samt Sten Wolme, enheten för miljötillsyn, beskrev länsstyrelsens roll när det gäller gränsöverskridande transporter (GRÖT). Länsstyrelsen bedriver tillsyn enligt förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall (avfallstransportförordningen).

Naturvårdsverket är vägledande myndighet och vi samverkar med Tullverket, Kustbevakningen, polis och åklagare. Det övergripande målet är att samverkande myndigheter ska arbeta effektivt för att motverka, hitta och stoppa illegala transporter av avfall till och från Sverige. Det gör vi genom kontroll i hamnar, på väg, järnväg samt tillsyn på anläggningar.

Uppgiften åligger inte samtliga 21 länsstyrelser, utan har koncentrerats till fem stycken som ansvarar för varsitt geografiskt område. Vår region består av Värmland, Jönköping, Halland, Västra Götaland. Uppgiften sysselsätter fyra handläggare. Vi har i dagsläget beredskap vardagar 7-22, helger 7-17 men det finns önskemål om dygnet-runt beredskap.

Sten och Åsa gav exempel på olika typer av gränsöverskridande transporter som blivit föremål för tillsyn. Föredragande beskrev sedan ett aktuellt och omtalat ärende där fyra bilar stoppades av tullen i april. Bilarna saknade dokumentation som visade att det var något annat än avfall.

Veteranbilsentusiaster ansåg att det var fyra veteranbilar. Länsstyrelsen fattade beslut i juli om att bilarna var att betrakta som avfall. Det ledde till en omfattande medial debatt och tyvärr också hot mot enskilda tjänstemän vid Länsstyrelsen.

Ärendena är nu överklagade till Mark- och miljödomstolen. Avslutningsvis berättade Sten och Åsa om ett regeringsuppdrag till länsstyrelserna avseende illegal avfallshantering. Vi ska kartlägga omfattningen och föreslå åtgärder. Uppdraget ska redovisas 15 mars 2022.

Åsa och Sten fick flera frågor, bland annat om omfattningen av import av veteranbilar. Regionpolischef Klas Johansson ville veta hur samverkan med polisen fungerar. Bra, men med möjlighet att utvecklas ytterligare, svarade föredragande. Klas sa att det går bra för Länsstyrelsens ansvariga att kontakta honom när det gäller utvecklingsbehov.

7. Regeringsprövning av Åtgärdsprogram för vatten

Annika Ekvall, vattenvårdsdirektör, redogjorde för pågående regeringsprövning av Vattenmyndigheten Västerhavets (VM) förslag till åtgärdsprogram (ÅP) för vatten.

Annika beskrev den rättsliga bakgrunden med utgångspunkt i EU:s vattendirektiv och hur vattenförvaltningen fungerar i Sverige. Miljöbalken och Vattenförvaltningsförordningen (VFF) delar in Sverige i fem vattendistrikt. En länsstyrelse i varje vattendistrikt är s.k. vattenmyndighet med ansvar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. Länsstyrelsen Västra Götaland är vattenmyndighet för vattendistriktet Västerhavet.

Vattenförvaltningen bedrivs i sexåriga cykler som innefattar ett antal återkommande moment, framförallt att vid varje ny cykel revidera förvaltningsplan, miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Innan beslut pågår ett samråd under ett halvår. Då är alla, såväl privatpersoner som organisationer och myndigheter, välkomna med synpunkter.

Inför att vi nu går in i en ny sexårscykel har Vattenmyndigheten Västerhavet lagt fram förslag till nytt åtgärdsprogram. Det var ute för samråd under sex månader fram till 30 april i år. Just nu sitter vi och jobbar om de tre dokumenten utifrån synpunkter under samråd. Beslut ska fattas 1 december.

Emellertid har Havs- och vattenmyndigheten (HaV) samt några kommuner i vattendistriktet begärt att regeringen ska pröva ÅP-förslaget. HaV:s begäran gäller ÅP i samtliga fem distrikt. HaV och de aktuella kommunerna anser bl.a. att ÅP-förslagen avviker allvarligt från vattenförvaltningsförordningen och VFF.

Annika gick igenom HaV:s och kommunernas kritik samt hur Vattenmyndigheten Västerhavet ser på den. VM ska nu yttra sig till regeringen senast 10 september. För att sammanfatta yttrandet ser VM inga skäl för regeringen att pröva förslaget till ÅP.

Ledamoten Sofia Karlsson som ingår i vattendelegationen framhöll att hon tycker det är positivt med många synpunkter. Sofia är också regionordförande i LRF Västra Götaland. LRF har skrivit ett underlag i frågan som några kommuner har valt att använda sig av.

Annika fick också en fråga om samarbete mellan vattenmyndigheterna och svarade att det sker tätt och ofta.

8. Uppföljning bosättningslagen

Pia Falck, enhetschef integrationsfrågor redogjorde för innehållet i tre rapporter som Länsstyrelsen tagit initiativ till som följer upp bosättningslagens effekter.

- Nyanländas flyttmönster 2017-2020 är en rapport från Länsstyrelsen. Rapporten undersöker flyttmönster för anvisade och självbosatta nyanlända i länets kommuner. Rapporten visar bl.a. att de flesta nyanlända bor kvar i samma kommun efter tre år, oavsett om de är anvisade eller självbosatta. Det är emellertid stora skillnader mellan kommunerna, både vad gäller hur många som stannar och hur många som flyttar in.
- Pia presenterade också en liknande studie från Chalmers (på uppdrag av Länsstyrelsen) som tittar på orsaker och drivkrafter bakom nyanländas flyttmönster. Studien undersöker förutsättningarna i Härryda, Vänersborg och Bengtsfors. En slutsats i rapporten är att både anvisade och självbosatta nyanlända behöver långsiktigt hållbara boendelösningar. Annars kommer bosättningslagens intentioner om en rättvis fördelning av mottagandet att gå förlorade över tid. Etableringen försvåras också.
- En tredje rapport kommer från Göteborgs universitet och utgår från intervjuer med nyanlända i Borås, Mariestad och Tanum. Främst två slutsatser: anvisningsprocessen är i vissa avseenden slumpmässig

och social inkludering är viktig för nyanländas möjlighet till integration.

Slutsatserna från ovan beskrivna rapporter är:

- Bosättningslagens jämnare mottagande består men motverkas när nyanlända flyttar.
- Nyanländas flyttmönster leder till att vissa kommuner som hade ett högt mottagande innan bosättningslagen får fler nyanlända.
- Bostadsbristen är en av de viktigaste faktorerna till att nyanlända flyttar
- Social inkludering viktig för nyanländas möjlighet till Integration på arbetsmarknaden och samhället i stort.

9. Planeringsunderlag grön infrastruktur i översiktsplan

Elisabet Ebeling, planhandläggare vid funktionen för regional planering redogjorde för ett nyligen framtaget planeringsunderlag för grön infrastruktur i översiktsplan. Elisabet projektleder Länsstyrelsens utveckling av underlag för översiktsplaner (ÖP).

Elisabet inledde med att förklara några grundläggande begrepp: grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Grön infrastruktur är ett sätt att se på landskapet ur ett helhetsperspektiv och handlar bl.a. om hur naturen hänger samman och hur arter kan förflytta sig. Grön infrastruktur är en förutsättning för ekosystemtjänster, som kan beskrivas som nyttor vi får gratis: t.ex. vattenrening, klimatanpassning, mat, pollinering, hälsa, upplevelser.

Elisabet beskrev pågående hot mot den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Det är viktigt att kommunerna tänker in grön infrastruktur i sina översiktsplaner.

Länsstyrelsen har tidigare tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur (2018). Att ta fram ett planeringsunderlag för ÖP är en av åtgärderna i handlingsplanen. Målet med underlaget är att kommunerna ska kunna göra väl underbyggda avvägningar i sina ÖP, för att bevara och utveckla grön infrastruktur. Elisabet beskrev avslutningsvis hur vi har arbetat med att ta fram underlaget och vad som är kommande steg i arbetet. Elisabet demonstrerade för rådet hur underlaget fungerar i praktiken – utifrån en pilot som gjorts i Boråsregionen.

10 Havsbaserad vindkraft

Lena Niklasson, länsmiljöingenjör, redogjorde för två aktuella ärenden gällande havsbaserad vindkraft. Företagen Zephyr Vind AB samt Hexicon AB har hållit samråd med bl.a. Länsstyrelsen för två vindkraftparker, Poseidon och Mareld, i Sveriges ekonomiska zon, ca 2,5 mil utanför Bohuskusten. Uppskattad elproduktion från de båda parkerna motsvarar cirka 11 procent av Sveriges elproduktion 2020.

Samråd sker enligt 6 kap. miljöbalken. Ansökningarna prövas av regeringen. Länsstyrelsen har lämnat samrådsyttranden där vi beskriver vad sökanden behöver utreda och beskriva i miljökonsekvensbeskrivningen vid ansökan om tillstånd. Sökandena kommer att ansöka om tillstånd enligt lag

om Sveriges ekonomiska zon och lagen om kontinentalsockeln för interna elnät. Ansökningarna kommer prövas av regeringen och vi kommer troligen få yttra oss. Detta dröjer sannolikt några år.

Koncession till land kommer att prövas i ett senare skede.

Några av knäckfrågorna är följande:

- Riksintrasse yrkesfiske, sjöfart, Försvarmakten
- Närhet till Natura 2000 område i Danmark och Sverige
- Påverkan på marina däggdjur, fisk och fåglar
- Påverkan på landskapsbild

Lena fick en fråga om allmänhetens tolerans och förståelse. Hon svarade att den är ungefär som tidigare, men numera överklagas alla tillstånd vi ger. Berörda pratar ihop sig mer över sociala medier. Lena fick också frågor om det framtida elbehovet i Västra Götaland och hon konstaterade att det är betydligt större än idag och att det är viktigt att södra Sverige får mer el än idag.

Anders Danielsson informerade rådet från den klimaträttsutredning han för närvarande leder. Nu håller utredningen på med elnätsfrågan och ska titta på juridiska förutsättningar för ett utbyggt nät. Utredningen ska vara klar i maj nästa år.

11 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

12 Kommande möten

Nästa möte äger rum den 6 december. Henrik påminde om att förordnanden för nuvarande råd går ut 28 februari nästa år. Henrik har över mail kontaktat ledamöter för att förhöra sig om vilka som kan och vill vara kvar.

Regeringen kommer så småningom vända sig till Länsstyrelsen med begäran om förslag på ledamöter för kommande period. Länsledningens inriktning är att nuvarande ledamöter, som i nästan samtliga fall bara suttit en treårsperiod, ska vara kvar så långt möjligt.

Förslag till datum för möten under år 2022 har skickats ut till de ledamöter som kan komma att bli kvar.

13. Avslutning

Anders tackade rådet för gott samarbete de år han varit dess ordförande.

Vid anteckningarna:

Henrik Frykman

Ordförande:

Anders Danielsson